

ŞƏFFAFLIQ AZƏRBAYCAN

"ASAN BİZNES" KONSEPSİYA SƏNƏDİ

ASAN xidmət 2012-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi nəzdində yaradılmışdır. Müxtəlif dövlət orqanlarının vətəndaşlara göstərdiyi xidmətləri öz çətiri altında birləşdirən "ASAN xidmət" vahid pəncərə dövlət xidmətləri sistemidir. "ASAN xidmət" mərkəzlərinin yaradılması dövlət qurumlarının ön ofislərində korrupsiya probleminin azalmasına əhəmiyyətli töhfələr vermişdir. Yarandığı gündən etibarən ASAN xidmət çərçivəsində 4 milyondan çox müraciət qəbul edilmişdir. Hal-hazırda ASAN xidmət mərkəzləri Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Sabirabad və Bərdə şəhərlərində fəaliyyət göstərməkdədir.

Özəl sektor Azərbaycan iqtisadiyyatının 82%-ni təşkil edir. Ümumilikdə isə, Azərbaycanda 615 minə yaxın sahibkarlıq subyekti fəaliyyət göstərir. Onlardan təxminən 85%-i fərdi sahibkarlar, 15%-i isə hüquqi şəxslərdir. Hüquqi şəxslərin 80%-i kiçik, 20%-i isə orta və böyük həcmdədir. Biznesin inkişafı üçün hökumət tərəfindən bir sıra önəmli addımlar atılmışdır. Belə ki, biznesin qeydiyyatı hüquqi və praktiki nöqtəyi nəzərdə asanlaşmışdır. Bunun üçün Vergilər Nazirliyi və "ASAN xidmət" mərkəzlərində sahibkarlıq subyektlərinin sürətli qeydiyyatı üçün vahid pəncərə qeydiyyat sistemi yaradılmışdır. Həmçinin, VÖEN almaq və hüquqi şəxsi elektron şəkildə yaratmaq mümkündür. Bundan başqa, biznes lisenziya və icazələri ilə bağlı məlumat portalı yaradılmışdır. Ədliyyə Nazirliyi biznes subyektlərinin əsassız yoxlamalarını azaltmaq üçün sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalarının vahid məlumat reyestrini yaratmışdır. Eləcə də yoxlamalar və sahibkarların maraqlarının qorunması ilə bağlı yeni qanunun qəbul edilməsi bu sahədə olan problemlərin həlli baxımından ümidləri artırır. Lakin hələ də biznes sektoru, xüsusən kiçik və orta sahibkarlar əlverişsiz bazar mühitindən əziyyət çəkir. Belə ki, lisenziya və icazələrin baha olması, eləcə də onların əldə edilməsində bürokratik əngəllər, inhisarçılıq, maliyyə resurslarına çıxışın məhdud olması, qeyri-adekvat işçi qüvvəsi, xarici ticarət və gömrük tənzimlənməsi, vergi dərəcələri və korrupsiya biznesin qarşısına çıxan əsas maneələrdir. Azərbaycanda bu əngəlləri aradan qaldırmaq və biznes mühitini daha da inkişaf etdirmək üçün ASAN xidmət mərkəzlərinin imkanlarından istifadə edilə bilər. Belə ki, vətəndaşlara xidmət istiqamətində fəaliyyətə başlayan ASAN xidmət mərkəzlərinin xidmətlərinin biznes istiqaməti üzrə genişlənməsi zərurəti artıq aktual hesab oluna bilər və bu baxımdan dövlət idarəetməsində "ASAN Biznes" konsepsiyasının ictimai müzakirəyə çıxarılması məqsədə uyğundur.

ASAN BİZNES KONSEPSİYASI

ASAN Biznes Konsepsiyası dedikdə **kiçik və orta sahibkarların** fəaliyyəti boyunca ehtiyac duyduqları biznes yönümlü ictimai məlumatların, xidmətlərin, habelə dövlət dəstəyinin (maliyyə, hüquqi və s.) bir pəncərə sistemi – ASAN xidmət mərkəzləri vasitəsilə təmin edilməsi nəzərdə tutulur. ASAN Biznes konsepsiyasını aşağıdakı 3 mərhələ əsasında yaratmaq mümkündür:

- Biznes üçün asan məlumatlar
- Biznes üçün asan xidmətlər
- Biznes üçün asan dəstək

Birinci mərhələdə ASAN xidmət mərkəzləri biznes subyektlərinin qanunvericilik və normalar, eləcə də ictimai məlumatlara çıxışını asanlaşdırma bilər, ikinci mərhələdə dövlət biznesə göstərdikləri ictimai xidmətləri bir pəncərə sistemi vasitəsilə təqdim edə, ən yaxşı halda 3-cü mərhələdə biznesin inkişafı hüquqi, maliyyə, idarəçilik və sair istiqamətlərdə dəstəklənə bilər.

Biznes Məlumat Mərkəzi

Biznes fəaliyyətinə başlayan subyektlər, bəzən isə artıq fəaliyyət göstərən biznes subyektləri çox vaxt qanunvericilik, lisenziya və icazələr, sənədləşmə və hesabatlılıq, gömrük və xarici ticarət sənədləşmələri barədə məlumatsız olurlar. Bu məlumatsızlıq biznes subyektlərinin bazara əlverişsiz şəraitdə, bəzən də gec daxil olmasına səbəb olur. Bəzən də biznes subyektlərin məlumatsızlığı onların biznes planlamasına, risklərin qiymətləndirilməsinə də mənfi təsir göstərir. ASAN xidmət çərçivəsində Biznes Məlumat Mərkəzləri vasitəsilə bu problemlər aradan qaldırıla və biznes subyektləri aşağıdakı istiqamətlər üzrə məlumatlandırıla bilər.

- **Biznesin Planlaşdırması:** Kiçik və orta sahibkarlar biznesin planlaşdırılması ilə bağlı metodoloji materiallarla təmin edilə və ilkin yardım göstərilə bilər. Bu isə biznes subyektlərinin öz biznes planını daha aydın şəkildə nəzərdən keçirməsinə, beləliklə də sahibkarların daha uğurlu biznes qurmasına səbəb ola bilər. Eləcə də biznesin maliyyə, mühasibat, işlə bağlı bir sıra hesabat və fəaliyyət planlama formalarının nümunələri biznes subyektlərinə təqdim edilə bilər.
- **Biznes qanunvericiliyi:** Yeni qanunvericiliyə görə sahibkarlıq fəaliyyətinə dair məcburi tələbləri müəyyən edən normativ hüquqi aktlara (o cümlədən, texniki normativ hüquqi aktlara) sahibkarların sərbəst, ödənişsiz və məhdudiyyətsiz çıxışı təmin olunmalıdır.¹ Bu istiqamətdə isə kiçik və orta sahibkarlar vergi, miqrasiya, gömrük, lisenziya və icazələr, DSMF, sığorta, statistika, yoxlamalar, əməyin təhlükəsizliyi, əmək qanunvericiliyi, gigiyena, standartlaşdırma, korporativ idarəetmə, və s. sahələrdə olan məlumatlar, cərimələr, standartlar barəsində vahid mərkəzdən məlumatlanıla bilər. Hal-hazırda sahibkarların Vergilər və İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin 195 çağrı xidməti vasitəsilə vergi qanunvericiliyi, eləcə də sahibkarlıqla bağlı məsələlər, bundan başqa 192 qaynar xətti ilə gömrük tənzimləmələri ilə bağlı məlumatlar öyrənmək imkanı olsa da, ümumilikdə biznes yönümlü ictimai məlumatlar fraqmentləşib, dağınıqdır və sistemləşdirilməyə ehtiyac vardır. Bu mənada ASAN xidmətin paytaxt və regional mərkəzləri yerli və kiçik sahibkarlara bu məlumatlar vahid mərkəzdən biznesə sistemli təqdim edilə, eləcə də konsultasiya xidməti təşkil edilə bilər.

¹ Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu, 23 avqust 2013-cü il, www.e-qanun.az

Biznes üçün xidmətlər

Bu mərhələ biznesin qeydiyyatı, lisenziya və icazələrin alınması, əmlakın əldə edilməsi, tikintiyə icazə, kommunal xidmətlərə çıxışın təmin edilməsi, gömrük və xarici ticarət tənzimləmələri ilə bağlı xidmətləri əhatə edə bilər.

Biznesin ASAN qeydiyyatı

Hal-hazırda kommertiya hüquqi şəxslərin ASAN xidmət mərkəzlərində qeydiyyatı mümkündür. Biznes subyektləri şirkət möhürünü də ASAN xidmət mərkəzlərində əldə edə bilər. Lakin VÖEN nömrəsi almaqla bərabər, biznes subyekti işçiləri sığorta uçotuna da almalıdır. Bunun üçün Dövlət Sosial Müdafiə Fondu sığortaolunanların onlayn uçotunu aparmağa imkan verən elektron xidmət yaratmışdır. Təkcə 2015-ci ilin fevral ayı ərzində 25 min istifadəçi bu elektron xidmətdən faydalanmışdır.² Hal-hazırda onlayn müraciət edən şirkət mütləq Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun şöbələrinə getməli və sosial sığorta kartlarını qurumdan götürməlidir. İndiki halda mümkündür ki, sosial sığorta kartları üçün müraciət edilməsi və təqdim edilməsi ASAN xidmət mərkəzlərində də baş tutsun. VÖEN, Şəxsiyyət Vəsiqəsi almaq üçün həm müvafiq dövlət qurumunda, həm də ASAN xidmət mərkəzlərində mümkün olduğu kimi, Sosial Sığorta kartının əldə edilməsi də ASAN xidmət mərkəzlərində mümkün ola bilər. Əgər belə olarsa, biznesin qeydiyyatı daha da asanlaşar və bu da "Doing Business" hesabatında ölkənin mövqeyinin daha da yaxşılaşmasına gətirib çıxarar.

Lisenziya və icazələrin ASAN verilməsi

Bəzi sahibkarlıq sahələrində fəaliyyət göstərmək üçün lisenziya və icazələr almaq tələb olunur. Tələb olunan lisenziya və icazələri almaq bəzi hallarda şirkətlər üçün problemlə olaraq qalır.³ Lisenziyaların verilməsində süründürməçilik çox hallarda əlavə vaxt itkisinə, xərcə, bazara çətin daxil olmağa, biznes məhsuldarlığının azalmasına və rəqabət mühitinin pisləşməsinə səbəb olur. Bütün bunlar bəzi sahibkarları korrupsiyaya yönəldir. Bu sahədə sahibkarları maarifləndirmək üçün 2011-ci ildə icazələr və lisenziyalar barədə informasiya portalı açılmışdır.⁴ Bu portal biznes icmasını icazələr və lisenziyalar barəsində məlumatlandırarsa da, lisenziyaların verilməsini elektron xidmətlər vasitəsilə təmin etmir. Həmçinin, lisenziyaların verilməsini vahid mərkəzdən təmin edən dövlət qurumu hələ də yaradılmamışdır. Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlar üçün biznes mühitini həm paytaxtda, həm regionlarda daha da inkişaf etdirmək üçün aşağıdakı lisenziyalar müvafiq nazirlik və qurumlar tərəfindən ASAN xidmət mərkəzlərinin Bakı və regional mərkəzləri vasitəsilə təmin edilə bilər:

- Tütün məmulatının satışına xüsusi razılıq (lisenziya);
- Etil (yeyinti) spirtinin və alkoqollu içkilərin (şərabın, konyakın, arağın və siyahısı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilən digər alkoqollu içkilərin) satışına xüsusi razılıq (lisenziya);

² Elektron Hökumət Bülleteni, 2015-ci il fevral sayı, e-gov.az

³ Business Anti-Corruption Portal, Azerbaijan Country Profile, 2013

⁴ Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların vahid məlumat reyestrinin forması və aparılması qaydası haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi haqqında Prezidentin fərmanı, 15 fevral 2011-ci il, www.president.az

BİZNESİN QEYDIYYATI

Təcrübədə biznesin qeydiyyatı proseduru sadə, operativ və ucuzdur. "Bir pəncərə" prinsipinə əsasən, sahibkarlar üçün Vergilər Nazirliyi və "ASAN xidmət" mərkəzlərində yeni qeydiyyat mexanizmi yaradılmışdır və nəticədə şirkətlər 3 gün ərzində qeydiyyattan keçə bilər. Biznes üçün həmçinin onlayn qeydiyyat 30 dekabr 2011-ci il tarixindən mümkündür. Onlayn qeydiyyat mexanizmi 3 gün ərzində baş tutur, dövlət rüsumundan azaddır və elektron imza və asan imza sahibləri üçün mümkündür.

LİSENZIYA VƏ İCAZƏLƏR

2002-ci ildə prezident fərmanı lisenziya tələb edən fəaliyyət növlərinin sayı 240-dan 30-a endirilsə də, 2013-cü ilə qədər bu say 3 dəfə artmışdır (90 lisenziya). 2007-ci ildə aparılmış yerli tədqiqatlar göstərir ki, sahibkarların 37%-i aldıkları lisenziyaya görə qeyri-rəsmi ödənişlər edir. 2011-ci ildə aparılmış başqa bir tədqiqat göstərir ki, 95 respondentin 56%-i inanır ki, lisenziya və icazələri rüsvətsiz almaq mümkün deyil.

-
- Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və yük daşımalarına verilən xüsusi razılıq (lisenziya), eləcə də Fərqlənmə və xüsusi fərqlənmə nişanlarının verilməsi (icazə) Nəqliyyat Nazirliyi;
 - Özel əczaçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağa xüsusi razılıq (lisenziya) – Səhiyyə Nazirliyi;
 - Gigiyenik sertifikatı – Səhiyyə Nazirliyi
 - Uyğunluq sertifikatı – Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi;
 - Keyfiyyət sertifikatı – İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi;
 - Tanınma sertifikatı – Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi;
 - Turizm fəaliyyətinə xüsusi razılıq (lisenziya) – Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi;
 - Mehmanxana və mehmanxana tipli obyektlərin fəaliyyətinə xüsusi razılıq (lisenziya) – Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi.

Bu lisenziyalar sahibkarlar tərəfindən daha çox istifadə olunan lisenziya növləri arasındadır. Bu lisenziyaların ilk ikisi yerli icra hakimiyyəti qurumları tərəfindən verilir. Digər 8 lisenziya və icazələr isə əsasən mərkəzi icra hakimiyyəti qurumları tərəfindən verilir. Hal-hazırda ASAN xidmət mərkəzləri Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Bərdə, Sabirabad rayonlarını əhatə edir, yaxın gələcəkdə Qəbələdə və Masallıda, daha sonra Quba, Şəki və Tovuzda yeni regional mərkəzlərin açılacağını nəzərə alaraq, yuxarıdakı lisenziyaların verilməsini Bakı və regional mərkəzlərdən təmin edilməsi inzibati baxımdan mümkündür. Lisenziya və icazələrin ASAN xidmət mərkəzlərindən verilməsi paytaxtda və regionda sahibkarlığın inkişafına töhfə verə bilər.

ASAN əmlak əldə etmə

Dövlət əmlakının rəsmiləşdirilməsinə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi məsuliyyət daşıyır. Aparılmış islahatlar nəticəsində Azərbaycanda əmlakın rəsmiləşdirilməsi asanlaşmışdır. Məhz buna görə də Azərbaycan ölkədə əmlakın rəsmiləşdirilməsi üzrə Doing Business 2015 hesabatına görə 10-cu yerdə qərar tutur. Dövlət əmlakının icarəyə verilməsinə də Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi məsuliyyət daşıyır. Bunun üçün müsabiqə təşkil edilir və müsabiqənin qalibi ilə icarə müqaviləsi bağlanır. Dövlət binasının satılması isə dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi qaydalarına uyğun olaraq dövlət müəssisələrinin satışı və hərrac üsulu ilə həyata keçirilir. Dövlət əmlakının hərraclarla satışı üzrə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin elektron xidmətlər portalında 8 elektron xidmət fəaliyyət göstərir. Bu elektron xidmətlər sahibkarların hərraclarda iştirakı üçün əlverişli çıxış imkan yaradır. Sahibkarların hərraclara çıxış imkanının artırılması ASAN xidmətlər vasitəsilə də davam etdirilə bilər. Dövlət əmlakının icarəsi və özəlləşdirilməsinin ASAN xidmət vasitəsilə təşkil edilməsi kiçik və orta sahibkarlar üçün daha böyük dəstək ola bilər. Həm dövlət torpaqlarının, həm də dövlət əmlakının idarə edilməsinin hal-hazırda Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinə həvalə edilməsi, eləcə də qurumun nümayəndəsinin ASAN xidmət mərkəzlərində vətəndaşlara xidmət göstərməsi dövlət əmlakının icarəsi və satılması əməliyyatlarının ASAN xidmət mərkəzləri vasitəsilə həyata keçirilməsini mümkün edir.

ASAN tikinti

Azərbaycan "Doing Business" 2015-c il hesabatında tikintiyə icazə sahəsində 17 pillə irəliləsə də, bu sahədə dünyadakı reytingi çox aşağıdır (150-ci yer). Bu sahədə irəliləyişə nail olmaq üçün kiçik həcmli tikililərə icazə verilməsi proseduru asanlaşdırıla bilər. Belə ki, hal-hazırda kiçik və orta sahibkarlar ticarət və xidmət obyektlərini tikmək üçün ilk növbədə torpaq əldə etməlidir. Dövlət torpağını əldə etmək üçün rayon və şəhər icra hakimiyyətlərinin hərrac komissiyalarına müraciət etməli, qalib olduqdan sonra isə sahibkar alqı-satqı müqaviləsi əsasında torpağı əldə edə, daha sonra torpağı öz adına dövlət qeydiyyatından keçirə bilər. Tikintini həyata keçirmək üçün yerli icra hakimiyyətinin memarlıq və şəhərsalma şöbələrində inşaat pasportu alınmalıdır (Misal üçün, ticarət, iaşə obyekti, çörək sexi və s.). Bu isə xeyli zaman və prosedur tələb edən, eləcə də korrupsiyaya meyilli sahələrdir. Halbuki, bu xidmətlər ASAN xidmətin paytaxt və rayon mərkəzlərində şəffaf şəkildə həyata keçirilə bilər və bu da kiçik və orta sahibkarların inzibati yükünü xeyli azalda bilər. Bu inzibati islahatı həyata keçirmək üçün yerli icra hakimiyyəti qurumlarının ASAN xidmət mərkəzlərində nümayəndəsi ilə təmsil olunması zəruridir.

Biznes üçün ASAN kommunal

Doing Business 2015 hesabatına görə Azərbaycanda biznesin əsas problemlərindən biri də biznes subyektlərinin elektrik enerjisinə çıxışının təmin edilməsindədir (159-cu yer). Ticarət mərkəzi inşa etmək istəyən sahibkar həmin ticarət mərkəzinə elektrik enerjisi çəkdirmək üçün 165 gün vaxt itirməli, 1000 manata yaxın dövlət rüsumu ödəməlidir. Korrupsiya ehtimalını da istisna etmək olmaz. Kommersiya qurumuna suya, qaza, elektrik enerjisinə çıxışın verilməsi üçün texniki şərt adlı sənədin əldə edilməsi ASAN xidmətlər vasitəsilə təmin edilə bilər.

Biznes üçün ASAN Gömrük/Ticarət

Azərbaycanda biznes üçün əsas maneələrdən biri də gömrük və xarici ticarət tənzimləməsidir. Bu sahədə Vahid Pəncərə əməliyyat sistemi, vahid elektron məlumat mübadiləsi sistemi tətbiq edilsə də nəzərəçarpacaq dəyişikliklər baş tutmamışdır. Gömrük prosedurunun sadələşdirilməsi Azərbaycanın Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olması prosesində əsas şərtlərdən biridir. Malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük rəsmiləşdirilməsi üzrə Gömrük Bəyannaməsinin qəbulu və ödənişinin edilməsi ASAN xidmət vasitəsilə təmin edilə bilər. Hal-hazırda bu istiqamətdə mətbuatda fikirlər səslənsə də, hələ də bu xidmət ASAN xidmətlər vasitəsilə təmin edilmir.

GÖMRÜK VƏ XARICI TİCARƏT TƏNZİMLƏNMƏSİ

Doing Business hesabatına görə bu sahə üzrə Azərbaycan 166-cı yerdə qərarlaşıb. Başqa bir tədqiqatda, fərdi sahibkarların 66%-i, kiçik və orta sahibkarların 38%-i idxal prosedurlarının problemli olduğu qənaətinə gəlirlər. Azərbaycanda standart konteyner ixrac etmək üçün 9 sənəd, 28 gün və 3540 ABŞ dolları tələb olunursa, eyni konteyneri idxal etmək üçün isə 11 sənəd, 25 gün və 3560 ABŞ dolları tələb olunur. Gömrük prosedurunun sadələşdirilməsi Azərbaycanın Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olması prosesində əsas şərtlərdən biridir.

Biznes üçün dəstək

ASAN Kredit

Yerli banklar kiçik və orta biznes sektorunu dəstəkləmək üçün 100-500 min manat arasında kredit ayırır^{5,6,7}, lakin faiz dərəcələri yüksək (20-25 %) olaraq qalır. Sahibkarlığa dövlət tərəfindən maliyyə dəstəyinin əsas mexanizmi İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən Sahibkarlığa Milli Dəstək Fondu, Aqrolizinq ASC, Kənd Təsərrüfatı kreditləri üzrə Dövlət Agentliyidir. Dövlət tərəfindən biznesə ayrılan bu kreditlərin bir pəncərə sistemi ilə – ASAN xidmətlər vasitəsilə də verilməsi kiçik və orta sahibkarların bu kreditlərə çıxışını artırır; nəticə etibarilə, bu kiçik və orta sahibkarların inkişafına səbəb ola bilər. Başqa sözlə, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu, Aqrolizinq ASC, Kənd Təsərrüfatı kreditləri üzrə Dövlət Agentliyinin nümayəndələri ASAN xidmət mərkəzlərindən də fəaliyyət göstərə bilər. Bundan başqa, Dövlət ASAN İnkişaf Fondu da yarada bilər, bununla da bir növ ASAN və regional mərkəzlər vasitəsilə gənclərin biznes startaplarını tam yaxud qismən maliyyələşdirə bilər. Türkiyədə Regional İnkişaf Agentlikləri bu rolu kifayət qədər uğurlu oynayır. Azərbaycanda da regional inkişaf agentlikləri kimi ASAN xidmətlərin imkanlarından istifadə etmək mümkündür. Yaxud da, ASAN kredit proqramı yaradıla bilər; bu proqram çərçivəsində innovativ biznes startapları üçün banklar tərəfindən verilən kreditlərin riskinin bir hissəsini qarşılamağı ASAN xidmət mərkəzləri öz üzərinə götürə bilər. Həmçinin, ASAN xidmət mərkəzlərinə obyektiv meyarlar və ədalətli bazar prinsipləri əsasında bankları da ASAN xidmət mərkəzlərinə gətirmək mümkündür. ASAN xidmətdə qeydiyyatdan keçən, eləcə də biznes planı yazan istənilən biznes subyekti ASAN xidmət vasitəsilə biznes kreditlərinə daha tez və daha çox məlumat əsasında çıxış əldə edə bilər.

ASAN Audit Konsultasiya

Yeni qanunvericiliyə əsasən yoxlayıcı orqan məcburi tələblərin tətbiqi ilə bağlı səlahiyyətlərinə aid məsələlər üzrə sahibkara yazılı və şifahi şəkildə izahatlar verməyə, habelə qarşıya çıxan çətinliklərin aradan qaldırılmasına dair metodiki köməklik göstərməyə borcludur. Verilən izahatlara və göstərilən metodiki köməliyə əsaslanmaqla fəaliyyət zamanı yol verilən pozuntulara görə sahibkar məsuliyyətə cəlb edilə bilməz. Qanunvericiliyin verdiyi bu imkanı nəzərə alaraq, biznesə yoxlamalarla bağlı konsultasiya xidməti göstərilə bilər. Həmçinin, sahibkarın hər hansı pozuntu halının bildirilməsinə görə məsuliyyətə cəlb edilməyəcəyi qanunla təsbit edildiyinə görə, artıq sahibkarlar daha maraqlı olacaqlar ki, konsultasiya xidməti alsınlar. Bununla bərabər, bu mərkəzdən sahibkarlara bütün yoxlamalar barəsində, eləcə də yoxlama sualları barəsində ətraflı məlumat verilə bilər.

ASAN Kadr

Kiçik və orta sahibkarlığın əziyyət çəkdiyi əsas problemlərindən biri də qeyri-adekvat işçi qüvvəsidir. Biznes üçün kadr problemlərinin həlli istiqamətində asankadr.az veb sahifəsi yaradılmışdır. Sözügedən sayt əsasən ASAN könüllülərinin işlə təminatı üçün nəzərdə tutulsa da, əslində hər bir iş axtaran burada öz tərcümeyi-halını yerləşdirə bilər. Sözügedən sayt Azərbaycanda

BİZNES KREDİTLƏRİ

Sahibkarların maliyyə resurslarına çıxışını artırmaq üçün, İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin nəzdində Sahibkarlığa Milli Dəstək Fondu yaradılmışdır. Fond, sahibkarlara 10 il müddətində qaytarılmaq şərti ilə 5 min - 10 milyon manat arasında kredit almaq imkanı tanıyır. Bu fond hər il sahibkarlara 250 milyon manat kredit verməyi nəzərdə tutur. 2013-cü il üçün dövlət büdcəsindən sahibkarları dəstəkləmək üçün 193 milyon manat vəsait ayrılmışdır (2012-ci ilin dövlət büdcəsindən 30% çox). Vəsaitin 150 milyon manatı Sahibkarlığa Milli Dəstək Fonduna, 35 milyon manat Aqrolizinq ASC-yə, 8 milyon manat isə Kənd Təsərrüfatı kreditləri üzrə Dövlət Agentliyinə ayrılmışdır.

⁵ "Unibank"ın veb saytı, <http://www.unibank.az/az>

⁶ "Demirbank"ın veb saytı, <http://www.demirbank.az/>

⁷ "Access Bank"ın veb saytı, <http://www.accessbank.az/>

məşğulluq sahəsində ən yüksək standartlara cavab verən elektron xidmətdir. Elektron xidmətdən həm işəgötürən, həm iş axtaran faydalana bilər. Ancaq prinsipcə, ASAN xidmət mərkəzlərində asan kadr xidməti oflayn formada təşkil oluna bilər. ASAN xidmətdə qeydiyyatdan keçən hər bir kommərsiya hüquqi şəxs üçün ASAN kadr bürosuna yaxınlaşa, insan resursları məlumat bankından faydalana bilər.

Nəticə

Sahibkarların fəaliyyəti boyunca ehtiyac duyduqları ictimai məlumatların, xidmətlərin və dövlət dəstəyinin ASAN xidmətin paytaxt və regional bölmələri vasitəsilə təmin edilməsi inzibati baxımdan mümkündür. Xüsusən, neft sektorundan gələn gəlirlərin azalması fonunda Azərbaycan hökumətinin qarşısında duran əsas məsələlər sırasında dövlət büdcəsinin gəlirlərini qeyri-neft sektorundan gələn daxilolmalar hesabına artırmaq, eləcə də daha səmərəli idarəçiliyin təşkili ilə dövlət xərclərini azaltmaq prioritet olmalıdır. "ASAN Biznes" konsepsiyasının dövlət idarəçiliyində tətbiqi kiçik və orta sahibkarlar üçün dövlət idarəetməsinin daha səmərəli təşkilinə, eləcə də kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı hesabına dövlət büdcəsinə daxilolmaların artmasına gətirib çıxara bilər. Bu islahat həmçinin hökumətin ictimai və beynəlxalq nüfuzunun artmasına da xidmət göstərə bilər. Bunun üçün siyasi iradə, eləcə də dövlət qurumlarının konstruktiv əməkdaşlığı vacib əhəmiyyət kəsb edir.

ASAN xidmət mərkəzlərində kiçik və orta sahibkarlar üçün TÖVSIYƏLƏR

- Biznes planlaşdırılması ilə bağlı ilkin metodiki və konsultasiya köməyinin göstərilməsi təmin edilsin;
- Biznes sahəsində normativ hüquqi aktlar barədə bütün məlumatlara ödənişsiz çıxışın təmin edilməsi və hüquqi yardımın təşkili təmin edilsin;
- Sığortaolunan işçiləri Dövlət Sosial Müdafiə Fondu üçün uçota almaq (icbari sosial sığorta kartı əldə etmək) imkanı təmin edilsin;
- Dövlət hərəraclarının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən ASAN xidmət mərkəzləri vasitəsilə təşkil edilməsi təmin edilsin;
- Kiçik həcmli bina tikintilərini həyata keçirmək üçün inşaat pasportu əldə edilməsi təmin edilsin;
- Suya, qaza, elektrik enerjisinə çıxışın verilməsi üçün texniki şərt adlı sənədin əldə edilməsi təmin edilsin;
- Malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük rəsmiləşdirilməsi üzrə Gömrük Bəyannaməsinin qəbulu və ödənişinin edilməsi təmin edilsin;
- Sahibkarlığa Milli Dəstək Fondu, Aqrolizinq ASC, Kənd Təsərrüfatı Kreditləri üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən biznesə ayrılan dövlət kreditləri bir pəncərə sistemi ilə təmin edilsin;
- ASAN İnkişaf Fondunun yaradılması, bununla da paytaxt və regional mərkəzlər vasitəsilə gənclərin biznes startaplarının tam yaxud qismən maliyyələşdirilməsi təmin edilsin;
- Biznes yoxlamaları barədə konsultasiya xidməti təşkil edilsin;
- Biznes üçün kadr təminatı üçün məlumat bankı daha da inkişaf etdirilsin.

**Şeffaflıq Azərbaycan
Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İctimai Birliyi**

Cəfər Cabbarlı, 16, mən. 7.
Bakı, Azərbaycan

Tel: 0125962038
Fax: 0125962038
info@transparency.az
www.transparency.az

"Bu nəşr Avropa İttifaqının dəstəyi ilə hazırlanmışdır. Nəşrin məzmunu ilə bağlı məsuliyyəti Şeffaflıq Azərbaycan Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İctimai Birliyi daşıyır, heç bir halda Avropa İttifaqının mövqeyini əks etdirə bilməz."